

5. JUN. 1926

VORANT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAJPA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek



La Universel
 5. évf.
 10. sz. 1926
 III. 7

KÖNYV-ÉRTÉKESÍTŐ



Álom-fogaton.

Irlta: VERNES GYULA.

Halkan ölel a vig tavaszest
– Már későt kongat az óra, –
S Álom-kocsisom, a cifra ruhás
Nagy-büszkén rácsap a lóra.
E dús fogaton minden csodaszép,
Az ülés jó-puha, ringó.
... Nézek, nézek az ablakon át:
Csodaréiten röppen a hintó.
Szinarany-virág tarkázta mezők ...
Vig nótát zsongat a távol ...
Cseng a tekergő álomi test
A lelke vig kacafától ...

Bánom is én, ha bús napokon
A gond rögös utját járom,
Ha eljön az est, arcomra terül
És megvigasztal az álom.
(Kolozsvár.)



A tanító néni levele.

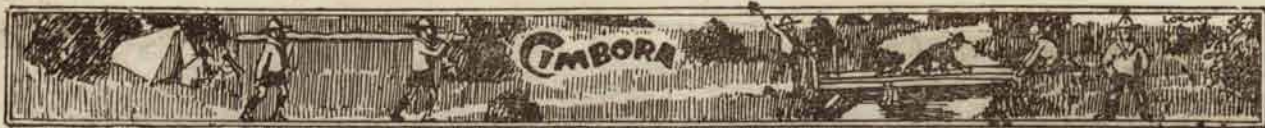
Irlta: BENEDEK ELEK.

Csak a jó Isten tudja, aki mindent tud, hogy szegény Kis Pálnének hányszor kellett az éjet is átvirrasztania nehéz munkában, csak-hogy egyetlen leánykáját tisztességes ruhában járathassa; hogy a kis Erzsikének ne kelljen éheznie s rendesen járjon az iskolába is. Erzsike alig volt öt éves, amikor édesapja, egy becsületes favágó ember, meghalt s édesanyjával ketten támasz nélkül maradtak a világon. De Kis Pálné nem csüggedett el: karjának erőt adott gyermekének szeretete s bár addig is segített férjének a kenyérkeresésben, mert főbb úri háznál mosott, most még több háznál vállalt munkát. Szegényen, de tisztességesen élt az özvegyasszony az ő kis leányával s aki csak ismerte, mindenki tisztelte az özvegyet, aki leánykáját egyszerű, de tisztességes, jó ruhában járattja. Amikor aztán elérkezett az iskolába járás ideje, Kis Pálné is beiratta Erzsikét az első elemibe, keservesen keresett

pénzéből vett neki abécés könyvet, palatáblát, vesszőt, majd irkát és tollat is.

Csaknem két év telt el azóta, hogy Erzsike iskolába kezdett járni s ha nem is volt éppen a legelső, de az elsők közé tartozott tanulás és jómagaviselet dolgában egyaránt. A tanítónéni igen meg volt elégedve és Kis Pálnének most már nem kellett könyvet és egyéb iskolaszereket vásárolnia, Erzsike minden vizsgálatra kapott jutalmul mindent, amire szüksége volt.

Egy napon azonban olyan dolog történt, amire senki sem gondolt volna, legkevésbé a tanítónéni. Erzsike, amilyen kitűnő volt a tanulásban, olyan gyenge volt az írásban. Nem volt az utolsó ebben sem, de bizony nem is tartozott az elsők közé. Volt az Erzsike osztályában egy kis leány, aki meg gyenge volt a tanulásban, de annál erősebb az írásban. Olyan szép kerek betűket vetett a tollával,



hogy az egész osztály megcsodálta. Ez a kislány (Vörös Jolánka volt a neve), éppen Erzsike mellett ült a padban s nem egyszer kötekedett Erzsikével:

— Jaj, te! Nem szégyelled olyan csunya betűket vetni! Csupa ákom-bákom.

Erzsike sokáig szó nélkül tűrte ezt a kötekedést, de végre mégis elhagyta a türelme. Azt mondta:

— Igaz, hogy csunya az írásom, mert otthon nem gyakorolhatom magamat, de te meg a leckédet nem tanulod meg soha!

— Nem ám! Nincs rá szükségem! Az én apám gazdag ember!

— Hát akkor mirek gyakorlod magadat olyan nagyon az írásban is?

— Mert az nekem tetszik! — felelt egy kissé gőgösen Vörös Jolánka.

Erzsike nem folytatta tovább a felelést, de néhány pillanat múlva Vörös Jolánka újra kezdte:

— Jaj, nem nézhetem ezt az ákom-bákomot.

— Ne nézz rá, ha nem nézheted.

— Nem is nézem, — felelt Jolánka s abban a pillanatban a tintatartót ráöntötte az Erzsike írkájára. Erzsike rémülten kapott a tintatartó után, de már késő volt. A tinta végig ömlött az írkán s elborította az ákom-bákom betűket. De abban a pillanatban, amint Erzsike visszakapta a tintatartót, kifordult a kezéből s ami még tinta volt benne, az meg Jolánka írkájára, a Jolánka írkáján azokra a szép keretek betűkre ömlött, azokból sem lehetett sem látni még csak egy vonást sem.

Mindez pedig a tízperc szünet alatt történt, amíg a tanító néni nem volt bent az osztályban. Mélységes csend volt az osztályban, amikor a tanítónéni belépett. Minden gyermek azt látszott kérdezni: mi lesz most? A tanítónéni éles szeme mindjárt észrevette, hogy itt történt valami. Meg aztán Erzsike is, Jolánka is egyszerre kezdettek sirni és azután — beszélni. Jolánka azt állította, hogy nemcsak ő, de Erzsike is szándékosan döntötte fel a tintatartót. Erzsike azt állította, aminthogy úgy is volt, hogy csak kifordult a kezéből.

A tanítónéni mindkettőt megdorgálta, de ez még nem volt elég: egy-egy levelet írt a Jolánka szüleihez, meg Erzsike anyjához is, melyben elmondta az esetet s arra kérte a

szülőket, hogy ők is pirongassák meg a gyermekeket.

Képzeltetik, mi nagy büntetés volt az mindkét gyerekre, de különösen Erzsikére, aki csak látszólag volt hibás, amikor maguknak kellett haza vinniök a levelet s átadni szüleiknek.

Hogy mi történt Jolánkáéknál, azt mindjárt elmondom.

Először Erzsikét kísérik haza. Szegény Erzsike! Az iskolából hazáig patakként folyt a könnye s belépve a kis szobába, zokogva adta át a levelet anyjának.

Szegény özvegyasszony! Amikor a levelet elolvasta, olyan búsan nézett Erzsikére, hogy újra kitört belőle a sírás.

— Szándékosan öntötted rá a tintát? — kérdezte csöndesen, szomorúan.

— Nem, édesanyám, nem szándékosan! Ő öntötte az én írkámra, az én kezemből csak kifordult a tintatartó.

— Erzsike, — szól az anya — még sohasem fogtalak semmi hazugságon, mondd nekem, most is igazat beszélsz?

— Igazat, édesanyám, az Isten látja lelkemet!

Kis Pálné egy kissé megkönnyebbülve, de mégis búsan sóhajtott föl.

— Akár igazad van, akár nincs, gyermekem, azért mégis nagy bajt okoztál.

Erzsike ijedten nézett édesanyjára.

— Te azt nem is tudod talán, hogy én Jolánkáéknál is szoktam mosni s minden hónapban szép pénzt kapok tőlük. Félek, hogy máától kezdve nem mosatnak velem.

— De édes, jó anyám! — zokogott Erzsike. Jolánka a hibás, nem én!

— Meglehet, de ki tudja, majd miket mond rólad. Erzsike, — szólit kevés gondolkodás után Kis Pálné — még most el kell mennünk Jolánkáékhoz s neked bocsánatot kell kérned tőle. Jer!

— Én, bocsánatot! — kiáltott föl a kislány megdöbbenve — mikor Jolánkának kellene bocsánatot kérnie!

— Mindegy, édes gyermekem, mi szegények, elhagyatottak vagyunk... Jer velem!

Erzsike némán követte édesanyját. Jolánkáék a saját házukban laktak, a szomszéd utcában. Szívszorongva mentek fel az első emeletre s ott becsöngettek. A szobaleány ajtót



nyitott s amint megpillantotta Kisnét, egyszerebe mondta:

— Csak menjen be, Kisné, éppen várja a nagysága. Gondolta, hogy ma el fog jönni.

Most már igazán megijedt Kisné is, meg Erzsike is. Tehát már várja is a nagyságos asszony. Reszkető kézzel kopogtatott az ajtón s félénken nyitott be. Utána lesütött fővel sompolygott a szegény Erzsike.

A szobában Vörös ur, meg Vörösné nagysága ültek s a sarokban Jolánka pityergett. S mely meglepetés! Vörösné nagysága nyájasan fogadta Kisné köszönését, sőt még le is ültette.

— Csak üljön le, Kisné, — biztatta. Ez a rossz leány — s rámutatott a sarokban szepgő Jolánkára, — nagy szomorúságot okozott magának meg Erzsikének.

— S az én leányom nagyságáéknak és Jolánkáknak, dadogta Kisné. El is jöttünk, hogy bocsánatot kérjen a kisasszonykától.

— Mit, bocsánatot? — nevetett föl Vörösné. — Miféle gondolat ez? Jolánka megvallotta töredelmesen, hogy csak ő volt a hibás s Erzsike nem szándékosan döntötte fel a tintatartót.

— Oh, hála legyen neked, édes jó Istenem! — fohászkozott föl Kisné megkönnyebbülten.

— Jolánka! Jer elé! — parancsolta Vörösné.

Jolánka elősompolygott s odament Erzsikéhez.

— Erzsike, ne haragudj, bocsáss meg!

— Dehogy haragszom, Jolánka . . .

— Legyünk jóbarátok.

— Oh, édes, jó Jolánka!

— Még csak ezután leszek igazán jó, — szólt s a megindult gyermek megölelte, megcsókolta Erzsikét s ez viszon.

— Ugy-e, édes mamám, neki adhatom a kalácsom felét? — kérdezte most mosolygó arccal Jolánka az édesanyját.

— Hogyne, hogyne, édes leányom!

Vörös ur és Vörösné nagysága szemében örömkönnyek ragyogtak! De még a Kisné asszony szemében is.

Ez időtől kezdve nem volt jobb, hübb két barát Jolánkánál és Erzsikénél az egész osztályban.

(Kisbaczon.)

Régi költők szólnak tihozzátok.

A kis gili.

Irla: VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

Zöld ágon kis gili
Zokozva bűg,
Mert társát nem leli,
S mindegyre bűg.

»Kis gili, ég felett
Ne bűgj sokat,
Kicsinyke kis szived
Majd megszakad.«

Zöld ágon kis gili
Csak bűg, bűg:
A völgy jajjal teli
Utána zűg.

A hajnal elmegyén:
Az este jön,
S gilice mereven
Úl ág közön.

»Megmondtam kis gili,
Ne bűgj sokat;
Szerelmes kis szived
Im megszakadt.«

Viz, szél, becsület.

Irla: GR. RÁDAY GEDEON.

Még gyermeklétemben hallám e szép mesét.
Egykor a viz s a szél s a becsület
Bujókást kezdtek játszani.

Elsőben is elbujt a viz;
De csakhamar reá akadtanak
A mélyebb völgyek közt.

Elbujt aztán a szél;
De őtet sem kellett igen soká keresni,
Mert meglelék a hegytetők ormán.

Már a bujás sora volt a becsületen:
De az elébb

Ily szókkal szólítá játékos társait:
Halljátok meg: Ha egyszer én elbujok,
Engem senki többé schol fel nem talál.

Ebből foly ily tanulság:
Legféltőbb kincs a becsület;
Ha egyszer ezt elveszted,
Mindent elvesztettél.



Szilasy Bálint szép históriája.

Írta: Fabián Gyula - Rajzolta: Fabianné Biczó Ilona.

Szilasy József levele fiához.

Amikor Bálint hazaérkezett, Mariska siett eléje.

— Nagy ujságot mondok. Legény érkezett Szilasról. Híreket hoz. A konyhán ül, mindjárt küldöm a szobájába.

Alig rakta le Bálint a könyveit, kopogtatás hallatszott az ajtón és fiatal, tizenhétéstendős legényke lépett be, István, — Mihály gazda fia.

— Csakhogy jó egészségben láthatom kigyelmedet, kis-uram! Meny nyit busuitunk, hogy baj érte az uton. En is ezer veszedelmen n.eatem keresztül, amig idáig jutottam. Hol török, hol farkas abajgatott, nem tudok elég hátát adni szent Vendeknek, hogy idáig elsegített.

— Köszönöm, István! Már hallottam, hogy híreket hoztál hazulról!

— Levelet küldött általam az ur. Választ is vár. Holnap indulok hazafelé.

— Jól van, István. Menj a legények szobájába, pihend ki magad.

István eltávozott. Bálint fölnyitotta a levelet. Az apja kezeirása volt.

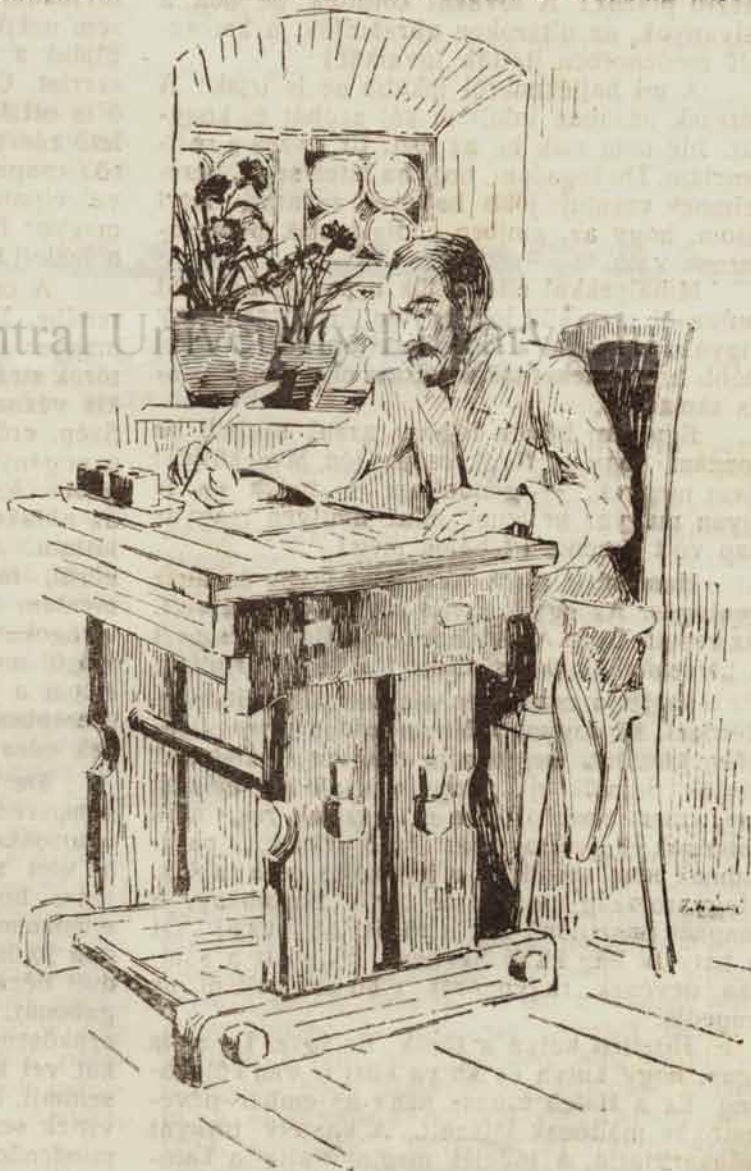
— Szerelmetes fiam!

Kivánom, hogy levelem jó egészségben találjon. Nagy szivbeli fájdalom az nekem, hogy nem láthatlak és csak holt betűkkel küldhetek üzenetet hozzád. Elhiheted, hogy nincs óra, amelyikben ne gondolnék rád, az én öreg fámnak virágos hajtására. Az első nyugodt órámban az [első gondom az volt, hogy irok neked. Fogadd hát szivedte szavaimat édes, egyetlen fiam!

Alig mentetek el, aznap délután már nyakunkon volt a török. Lovasnép volt. Előre bocsájtott raja a lösseregnek. Mihállyal én még délelőtt kimentem a szárazkúti tanyára. A

derék ember az erdőben egy szakadéokban rejtett el. Ott tanyáztam négy álló napig, amíg a martalócok el nem tárodtak. Akkor visszamentem a faluba.

Nem tartóztatom most se keserű könnyei-





met, leveleimet irván és megemlékezővén, hogy mit csélekedett a fa'ummal és hajlékossal a pogány. A jobbágyok házai feldulva, felporzelve, a népséget legyilkolva ta'áltam. Az ebeken és dögevő madarakon kívül élőlényt nem találtam. Kis templomunk küszöbén Ferenc páter teste nyugodott. Dárda járta át a szívét. Nem volt senki, aki lezárta volna szemét! A kezében feszületet tartott. A templomban borzasztó piszok! A lovakat kötötték be oda a zsiványok, az oltárokon abrakolták, a keresztelő medencében itatták lovaikat!

A mi hajlékunkról inkább ne is irjak! A béresek házában találtam két szobát és konyhát. Ide nem esik be az eső. Itt lészen a rezidenciám. De fogadom, hogyha Isten segít, béreseimnek ezentul jobb hajlékot rakatok, mert látom, hogy az, amiben eddig laktak, nem embernek való.

Mihályékkal eltemettük a papot. Egy hét múlva őt menekült jobbágyom tért vissza nagy vigyázatossággal a familiával együtt. Ezekkel előbb a tetemeiket takarítottam el, nehogy pestis támadjon.

Egy nap István legény azzal szaladt be hozzám, hogy új török csapat jön. Meneküljek! Nem megyek, — gondoltam — tudok én is olyan magyar ur lenni, mint amilyen magyar pap volt Ferenc. Itt halok meg!

Huszonhat török jött. Hat lovas és husz gyalogos. Az egyik lovas közülük csausz volt. Az vezette őket. Az udvaron me'állottak és mert a béresházból füst szállott föl, oda tartottak.

Bejött a csausz és magyarul szólit meg. Kérdezi, ki vagyok? Megmondom. Arra illendően köszönt, megmondja a nevét: Haleb-nek hívják. Sajnálkozik, hogy mar'alócok elözték meg, mert azok istente en gazemb rek, akik rabolnak és gyujtogatnak. Az ő urának, a padisahnak nem szándéka a gyilkolás és a rablás. Magyarország most már török tartomány, a magaét pusztítaná hát a török, ha pusztít. Őt a hatvani bég kü'di Szi'asra, hogy itt a szultán nevének rajzogását elho'nyosítani ne engedje.

Hitetlen kutya a török. Ez igaz. De az is igaz, hogy kutya és ku'ya közt is van különbség. Ez a Haleb csausz néha az emberi nevezetre is méltónak látszott. A kastély tornyát kitaraktatta, a födelét megjavította a katonáival. Egy pár romlott butort is rendbehoz-

tak és amikor türehető lakóház lett a toronyból, három szoba is volt benne, a csausz illendően beállított hozzám és hirül adta, hogy beköltözhetem. Amikor én ezen igen csodálkoztam, azt felelte, hogy ez természetes dolog és ez a szultán kivansága szerint van. A szultán nem pusztaságot és néptelen falvakat akar, de jó termőföldeket, dolgozó népekkel, akik élelmezik a katonákat, adót fizetnek a szultánnak. Biztosított, hogy a jobbágyok visszatérhetnek, sem nekik, sem nekem nem lesz bántódásunk. Élünk a mi hitünk, szokásaink, törvényeink szerint. Csak őszkor, ha jön a dézsma-szedés, ő is ott lesz és a fényességes szultánt megillető részt megköveteli. Amikor egy rabló török csapat vetődött Szilasra, azt kemény szóval elparancsolta, megfenyegette. Menjetek a magyar falvakra (igy!), ne merjétek bántani a hódolt községeket! A rablók el is takarodtak.

A csausz a Nagypál uram házat hozatta rendbe. Megérkezett a familiája is. A felesége magyar rablány volt. Ez tanította hát meg a török strázsamestert magyar szóra. Az asszony kis vézna jószág, mégis hat gyereket nevel. Szép, erős gyerekek azok, akárhogy is utálok a pogányfajtát, a gyerekekre nem tudok haragudni. Az asszony szép virágokkal rakta tele az ablakokat. Olyan virágokat én még nem is láttam. Amikor nem láttam senkit a házuk körül, meg kellett állanom, az ablakjukhoz mentem és kedvemre megcsodáltam a szép virágokat. De, úgy látszik, az ab'ak-kendője mögül meglesett a török asszony és mire hazérttem a járkálásomból, a szobám ablakán egy cserépben ékes szegfü bokrot találtam, amelynek édes fűszeres szaga megtölti a házat.

De nemcsak Szi'ason ilyen a török. A szomszéd falvakban is emberséggel bánnak a lakosokkal. Ott, ahol rabló nép nem járt, folyik az élet a maga rendjén tovább. Csak az is igaz, hogy az őszi dézsma szolgáltatásnál mindenhol nagy zsákkal állott a török és minden fölőset elvitt. Főleg a nemes uraknak hordott dézsmát sarcolta meg erősen. Csak annyi gabonát, bort és más e'leséget hagyott, amennyi szükösen a jövő dézsmaig elég. Kegyetlen adókat vet ki mindenre. Erre sem tudok szólni semmit. Mert lám, tőlünk nemcsak, hogy el nem vitték semmit, de tudván, hogy a rablás miatt mindenünk hiányzik, gabonát hoztak, örlettek is belő'e és szétosztották az éhezőknek és vető-



magvakat is adtak. A földekre kiharancsolták a maradék jobbágyokat, a megszakadásig dolgoztatták őket. Az is igaz, hogy a török katonák is együtt veriték a magyar paraszttal a földeken és így a szántók legnagyobb része be van vetve őszi búzával.

Nem hiszek a töröknek. Épen olyan ez a binísmód, mintahogy az ember a lovával bánik. Kiméli, ápolja, abrakolja, hogy: huzni tuljon! Egyre váro n, hogy mikor tör ki Haleb csauszból a kutyahitű természet és mikor öleti le azt a pár jobbágyot magammal együtt? Félek is tőle, kerülöm a tájékát, pedig olyan szelid a tekintete a feleségének és olyan jó hallani a gyerekei lármáját.

Nagypál uramról rossz hirt hallottam. Al'g is hittem el. Pribék lett, azaz fölvette a török hitet. Martalócokkal jár. Vezeti azokat olyan helyekre, ahol legtöbbet lehet rabolni. Beszéli róla, hogy rosszabb a pogánynál is. Kegyetlen. Gyilkol és rabol. Több kárt tesz a magyarnak, mint akármelyik igazi török!

Bizony, fölfordult a világ! Hallom a csausztól, hogy a török az egész országot megszállotta. Csak az északi, meg a nyugati megyék marad ak meg. Tavasszal tovább mennek, hogy a megmaradt részeket is elfoglalják. Félek, hogy Losoncra is eljutnak. Azt tudom, hogy lovasai már verekedtek a füleki vitézekkel.

Ennyit írhatok Szilasról és magamról.

Most csak arra kérlek, szerelmes fiam, hogy jól jegyezd meg azokat, amiket elmondtam a törökről. Bizony, nincs Jézus Krisztusnak és a magyarnak nagyobb ellensége, mint ő. Ravasz és vitéz. Igen nehéz kifogni hát rajta. Csak ha minden magyar elméje világos és a karja erős, gondolhatunk arra, hogy kiverjük a pogányt. Épen azért ne csak elmédet és lelkedet pallérozd, de a kardforgatást is tanul meg emberül, hogy ne kényszerítessél hátat fordítani a pogánynak, ha a harcban véle lesz majd találkozásod. Minden erődöt arra áldozd, hogy a pogányt szégyen érje. Nagy, kegyetlen büntetése az Uristennek rajtunk, hogy ilyen ázsiai népség járma alatt nyögünk! Nem is akarok meghalni addig, amíg nem halom, hogy az én fiam okos és kemény vitéze Jézusának és hazájának, aki sokat árt a pogánynak!

Irnék még sokat, meri nincs nagyobb öröme az én szívemnek, mintha veled társalkodhatok,

hacsak irás utján is. De úgy sem tudom a bütükbe tenni az én lelkemet, meg kell elégednem azzal, amit mondtam. Forgasd jól a szerencse kerekét, okos mértékkel élj, viselkedj nemes urfi módjára, becsületére nevednek és fajtádnak.

Jóra vezéreljen az Isten és a boldogságos szent Szűz!

Sokszor köszönt és csókol

szerelő apád.

Bálint levele apjához.

Édes Apám!

Vajjon érhetett volna-e nagyobb öröm annál, hogy levelét olvashattam és megérthettem belőle, hogy Kegyelmedet megtartotta az Isten a nagy zivatarban. Örülve örvendez a szívem, tudván, hogy állandó jó egészség szolgálja Kegyelmedet. Kívánom a jó Istentől, hogy tartsa meg továbbra is jó egészségben.

Könnyeim hullottak a levélre, amikor olvastam Szilas pusztulását és Ferenc páter szép halálát. Mert bizony szép halált engedett neki az Isten és bizonyosan elnyeri a martirok koronáját. Adjon az Isten örök nyugodalmat neki. Még holnap misét olvashatok érte, ámbár nincs rá szüksége, inkább ő kérje az Istent miérettünk ott a szentek seregében.

Amit a törökről írt kigyelmed, azon én igen csodálkozom. Itt veszett hire van a pogánynak, nem is tekintik embernek. Már pedig a Kigyelmed csausza nem látszik irgalmatlan pogánynak. Ne terheltessék meghallgatni szavamat, de azt kell mondanom, hogy akár emberség akár ravaszság volt, hogy gabonát osztatott szét, mégis olyan cselekedet volt az, ami meggondolásra állítja az emberi elmét. Amikor tizenkét esztendő koromban a nagy jégverés volt, amely az egész határunkat elverte, gondoskodott-e valaki Szilasról és kaptunk-e vetőgabonát? Szomszédaink pedig Jézus hitén élnek és magyarok, — pénzért sem adtak kigyelmednek, amikor kéretett tőlük. Mindenki csak a saját javával gondolt.

Igaz, hogy a csausz a török javát szolgálta a gabonaosztással. Ez okosság volt tőle, de nemcsak az elméje, de a szívének okossága is. Az Isten nemcsak a magyar ember kebelébe teit szívet, de a törökébe is. Különbem nemcsak Kigyelmed ismert meg új embe-



reket. Én is sokat tapasztaltam. Itt Losoncon ismertem meg a városi embert, a polgári rendet. Bizony, sok jó és derek embert láttam. Nemcsak fegyverrel lehet szolgálni az ország javát, hanem a kalapáccsal, tüvel és dikicsel is. A polgárok sem időt, sem fáradságot nem kímélve dolgoznak és a nyers matériát, amelyet a fausi néptől vesznek, értékes holmikká változtatják két kezük munkájával. Valójában megtanultam becsülni őket. Asszonyaik vetélkednek velük a munkában.

Az én szállásadóm, Dávid Mihály timármester, aki gazdagabb, mint sok nemes ur. De nem a jobbágyok dézsmájából él, maga pedig rest és nem teszen semmit, hanem együtt dolgozik a legényeivel. Az első legénye világot járt ember, akivel a társaság nagy öröm és lelki haszon. Egyetlen lánya, Marika, szintén anyátlan arva, mint jó magam, szép, ékes hajadon, atyának nemcsak a szive van a helyén, de az elméje is. Elmondhatom, hogy a mi nemes ur anyáink nem ildomosabbak és urfi vendégek közt nem ügyesebbek, mint ő. Klostromokban tanult, fejevidéki nagy pogári hazaként megtanulta a módot. Ha Ovidiusról beszél hozzám, érti. Még nehezebb dolgokról is kellemes beszélni vele. Minden testi és lelki szépsége ellenére, nem kevély. A timár legényekkel csak olyan kedvesen beszél, mint a studiózusokkal, vagy nemes urfiakkal.

A professzorok egytől-egyig derek, nagy tudományú emberek. Különösen Pataki urat szeretem meg, akiben a udomány valósággal vérré vált és a ig törődik is mással, mint a tudománnyal. Az én deák pajtasaim közt mindenféle fajta akadt. Vannak nemes urak, polgárok gyerekei, de legnagyobb részt apátlan, anyátlan gyermekek, akikre a jó Istenen kívül bizony senki nem gondol. Jobbágyak, elszegényedett polgárok ideküldték a gyerekeiket, mert otthon táplálni se tudják őket. Ezek szegények kántálni, kodolni, prédikálni járnak, itt is, ott is vetnek egy-egy csontot feléjük. Némelyik az iskolát takarítja, fűt, fát vag; szolgálatba áll más, gazdagabb diák mellé, mégis megél. Nem futamodik meg, ha egyszer ivott a kollegium kutjából. És ezek a koldusdiakok úgy bánnak a fegyverrel, mint a vebeli vitézek; úgy énekelnek, mint Apollo; verszeteket írnak, amelyeket szétvisz a szél az egész országba; masinákat fundálnak ki, ame-

lyek a polgárok hasznára vannak. Egy diák puskát eszelt ki, amelyiket nem kanóccal gyújt meg. Képzeld, Kigyelmed, milyen hasznára fog ez válni a magyar katonának. Három diák összeszövetkezett, hogy könyvnyomtató műhelyt állít föl. Én hiszem is, hogy sikerülni fog a szándékuk. Sok derek férfi kerül hát ki innen, akik erős szállfái lesznek a török veszedelem elé épített gátnak.

Higye el Kigyelmed, hogy én egész életemet arra ajánlom, hogy a töröknek ártalmára legyek. Tudom és értem, hogy az ország megmaradása az egyes emberek kemény akarásán mulik. Azért tanulok, hogy túljárjak a török eszén, de bizony nagy az én óhajtasom, vajha a karjaim olyan erősek lennének, hogy harcban szálhatnék. Temérdek oka van annak, amiért szívesen állanék már a vitézek sorába, pedig az az egyik ok is elég, hogy szeretném újra szabadnak látni szeretett szülőfalumat.

Itt nagy a harag a törökre. A gyűlöletet növeli a nagy félelem is. Amint láttam és látottam, ez érthetővé is teszi ezt a haragot és rettegést.

Ha csak tehetem, az idő nyitásával loppal elmegyek Szilasra, hogy lássam Kigyelmedet és imadkozhassam édesanyám sírján. Minden este imádságomba foglalom a Kigyelmed nevet. Marika is megcselekszi, mert sokat, igen sokat beszél Szilasról és Kigyelmedről neki és látatlanul is igen megszerette Kigyelmedet.

Péter halás szívvvel köszönti Kigyelmedet. Ő, ha kijárja a kollegiumot, kenyerre talál. Akár nótárius, akár csak íródeák lesz valamelyik udvarnál, mégis emberségesebb sorsba kerül, mintha jobbágyi sorban maradt volna.

Nehez az irástól elválnom. Olyan az, mintha atyai kebleről szakadnék le. De igen előre haladt az éjszaka, István várakozik, mert éjjel után már utnak ereszkedik.

Csókolom hát atyai kezeit, kívánom a jó Istentől, hogy tartsa meg jó egészségben.

Szerető fia: *Bálint*.

P. S. Ha a török asszonynak talán lenne tulipánhajomja, küldhetne harma be öle. Marikának szeretném ajánlani azokat. Én ime egy zafirköves boglárt küldök neki érte cserébe. Viselje jó szívvvel. Losoncon még nem láttak tulipánt, csak nótából és rajzból ismerik. Szépséges virág lehet, mert az asszonynépség igen kívánczodik utána. (Folytatása következik.)



Ist a tavasz, örvendezetek!

Petyelán István (Marosvásárhely) pályaműve a Cimbora m. évi pályázatán.



Tavasz érkezése.

Irtó: Nádli Hegedűs.

- Honnan jössz, szellőcske?
- Messze deividékről.
- Ki küldött onnan?
- A tavasz, hogy hirdessem jövetelét.
- Isten hozott, édes, langy szellő, mely oly kedvesen cirógatod az arcunkat. Isten hozott, tavasz követe!
- Hát téged aranyos, meleg napsugár, ki küldött?
- Engem Napapó küldött.

- Miért?
- Hogy az érkező tavasz tiszteletére arannyal öntözsem meg a világot.
- Isten hozott, tündöklő napsugár, mely o'y vigan kacagsz a szemünkbe, hogy a szívünk hangosabban dobog az örömtől! Isten hozott, tavasz fogadója!
- Hát ti, zöld vetés, ifjú gyepszőnyeg, hóvirág, ibolya, honnan kerültek egyszerre a kopár mező keblére, a csupasz erdő aljába?



— Föld anyánk vett magára bennünket, amikor fölébredt.

— Ki ébresztette föl?

— A meleg napsugár. Az addig kopogtatott Föld anyánk ajtaján, amíg föl nem ébredt téli álmából. Amikor végre fölébredt, a napsugár ezt kiáltotta neki: Föld anyó, vegyen magára valami gunyát, mert itt a tavasz! Anyánk erre hirtelen magára kapkodott bennünket: zö'd füvet, hóvirágot, ibolyát.

Isten hozott hát, zö'd fűszőnyeg, mely úgy hivogatsz bennünket futkosásra, heverésre. Isten hozott, nevető virág, mely úgy csábítasz bennünket a szabadba, az erdőszé're, hogy szakítsunk belőled... Isten hozott, tavasz első ékessége!

— Mi ez? Madárfütty, madárének? Röp-ködő, csapongó, énekes madarak, honnan jöttök?

— A tengeren túlról.

— Ki küldött?

— A szívünk, mely tavaszkor mindig visszavágyik ide, a két hazánk közül a kedvebbikbe, az igaziba, ahol fészket verünk.

Isten hozott, csicsergő, csapongó, kedves madarak, akik édes nótákkal fölveritek a hallgató erdőt, fölvidítjátok az ébredező kertetek. Isten hozott, tavasz szóza'os tarka kísérete!

— Bogárzümmögés? Döngicsélő kis bogárka, honnan, honnan?

— A vackomból.

— Mit csináltál ott eddig?

— Aludtam. De most fölébresztettek a madarak, melyek folyton arról énekeltek az ablakom alatt, hogy itt a tavasz. Hát csak kijöttem a vackomból, hogy jó reggelt kívánjak neki! Zum, zum jó reggelt. Tavasz gazdám!

Is'en hozott, zümmögő bogárka, melynek halkán döngő muzsikája elkísér bennünket a mezőn, az erdőn, kertünk árnyékos utain, mintha folyton szórakoztatni kívánna bennünket. Isten hozott benneteket, tavasz legapróbb cselédjei!

— Ni, fácskám, fácskám, kitől kaptad a rügyedet?

— A tavasztól.

— Igen gyorsan?

— Úgy bizony. Eljött hozzám a szelős-kéje és a fülembé suttogott; azután jött a napsugara és rám mosolygott; a harmatja megöntö-zött; — hipp, hopp, reggelre kibujtak a rügyeim.

Isten hozott benneteket, tavaszi rügyek, melyek nem sokára lombokká változtok át,

sűrű lombsátorrá! Isten hozott titeket, tavasz kedves gyermekei!

— Hopp, vidám pajtikák, hová, hová?

— A szabadba!

— Minek?

— Virágot szedni, játszani, dalolni!

— Várjato: egy kicsit, én is ve'letek megyek?

— Jer, jer... Éljen a tavasz! Isten hozott tavasz!

(Budapest).



Hogyan készül az író toll?

Ha én'ő'em kédezték vo'na ezt gyerek-koromban, így feleltem volna rája:

— Hát, kérem szépen, az író toll úgy készül, hogy mi összeszedjük a ludtollat az uton, amikor megyünk az iskolába és odadjuk mindig a tanító urnak. A tanító ur szépen megfagragja a ludtollat és beleteszi kis időre forró hamuba. Amikor már itt a ludtoll jól megkeményedett behasítja és még egyszer meghegyzi.

De persze, a mostani gyermek azt sem tudja, hogy va'aha minden író toll a lud szárnyán termet. Ma már acéltollal ír mindenki.

Tyűh, amikor mi először láttunk acéltollat, az volt ám a csudálkozás! A jegyző fia hozott ilyet először az iskolába és azt mondta, hogy a botosnál lehet venni két krajcáron. Bezeg, könyörögtünk otthon a két krajcárért, hogy nekünk is legyen acéltollunk, s másnap már tíz gyereknek is volt. De milyen nehéz volt vele írni, nem is képzelitek: minduntalan beleakadt a papirosba s fröccs a nagy disznó ott feketéltél már az íráson.

Mert a ludtollat o'yan könnyen kellett tartani, hogy az ember alig érez'e, mi va a kezében. S ehhez már hozzászóktunk. És aztán a ludtoll nem vo't olyan hegyes, nem akadozott a papirosba.

Most már olyan közönséges az acéltoll, mintha sohase is lett volna másforma toll a világon.

Hol csinálják az acéltollat?

Még ma is nagyobrászt ott ahol kitalálták: Angolországban.

És hogyan csinálják?



Kezdetben keskeny acélpántlikákat szabnak ki és addig eresztik át a vasműzörelő masinán, míg csak olyan vékony nem lesz, mint amilyennek látjátok a tollatokat.

Amikor már az acélpántlika megvékonyodott, egy kisebb gépen eresztik keresztül. Ez a gép olyan forma apró darabokra vagdalja az acélpántlikát, mint amilyen az a toll, amelyikre véletlenül rálépünk.

Most a kis gépek sokasága következik az írótoll gyárban, s minden kis gép előtt akkora fiucska, leányka do'gozik, mint azok a fiuk, leányok, akik a négy elemi iskolát elvégezték.

A lapos tollakat először olyan gépbe teszik, amelyik meghomorítja, azután olyan gépbe, amelyik betűket és lyukakat üt rá. Majd olyan gépbe, amelyik megélesíti.

A legutolsó gép a hasítást végzi a tollakon. Mind egyenkint kell be'etenni a tollat, s ripp-ropp, csitt-csatt: potyog alól a sok jó kész írótoll.

De még ezzel nincs vége a munkának. Egynéhány kis munkás ismét egyenkint a kezébe veszi a tollakat és az ujján levő csontgyűszűn megpróbálja sorra, hogy jól hasított-e ki a gép? Amelyiket nem hasította jól, visszakerül az olvasztóba és megint acélpántlika lesz belőle.

Csinálnak tollat fehér acélból is kék acélból is, sőt még aranyból is.

Az aranytoll persze csak kívül arany, belül az is csak acél. Semmivel se n jobb, mint a közönséges toll, csak éppen drágább.

(Budapest)

Mindentudó Gerge'y.



Muki kalandjai.

Írta: INCZE FRIGYES.

Muki, az íródeák.

Mukink igen nagy tisztelettel viseltetett apa iránt. Félt tőle, mert csak ő verte meg komolyan a nadrágtartóval legtöbbször, ha rászolgált. Ezért tisztes távolságra tartotta magát, sőt menekült előle, ha véletlenül négyszemközt találkozott vele a szobában.

De bármennyire félt is, a kíváncsiság nagyobb volt benne a félelemnél és meg nem állotta, hogy be ne kukucskáljon apa szobájába, ha bent dolgozni látta. Igen tetszett neki, amint apa a tollat belemártja az üvegbe, azután egy darab fehér papíron végig játszik vele, mely fekete krix-kraxot hagy maga után; majd felemeli az üveget és végig önt valamit a papíron (akkor még tintát szárítani rézport használtak) azután a papírt felemeli és visszaönti az üvegbe. Ezeket Muki sokszor megfigyelte, de alka'ma még nem volt, hogy közéről is megnézhesse, miféle új mu'a'ság, szórakozás kínálkozik azzal. Hiába volt néha nyitva az ajtó, amikor apa bent volt s hosszszáru tajtékpipájából pöfékelve dolgozott bent. Mukinak nem volt bátorsága beosonni, csak az ajtó mögül bámulta, nézte sóvár szemmel.

Egy alkalommal éppen valami sürgős,

fontos munkát készített, hogy mit, arra igazán már nem emlékszem, csak annyit tudok, hogy fekete és piros tintával dolgozott. Egyszerre keserves gyereksírás zavarta meg munkájában. Öcsémmel huszárosdit játszottunk: hátamra vettem, majd ugrálva le akartam vetni a hátamról, de rosszul jártam, mert öcsémmel együtt e'estem. Nagyon megütöttük magunkat, különösen öcsém, orráról mind lement a bőr s csak úgy folyt belőle a vér. Borzasztó jajgatást vitünk véghez, ez zavarta meg apát. A pipát végig nyújtotta az asztalon s az ajtót nyitva hagyva kislelt hozzánk.

Mukinak sem kellett több, a nyitott ajtón keresztül besurrant a szobába. Legelőször is a pipát ragadta meg s miután pár pillanatig gyönyörködött benne, elkezdte fújni, hatalmas tüzhányót röktönözve, mely az asztalon mindent elborított tüzes hamuval. Aztán letette a pipát, fogta a tollat, bele dugta hol a fekete, hol a piros tintába és hatalmas sávo'kat húzott a papíron, a félig kész munkán. Még az ujjával is segített, hogy jobban be legyen a papír maszato'va. Majd vette az egyik üveget s amint apától látta, kiöntötte a tartalmát az írásra, azután felemelte a papírt, hogy vissza öntse az üvegbe.



Persze, hogy nem az üvegbe ment, hanem az asztalra; ellenben az iraton végig folyt a tinta és teljesen tönkre tette.

E munkában annyira elmerült, hogy nem vette észre apa visszatérését. Amint apa megpillantotta a tönkre tett munkát, éktelen haragra lobbant. Fogta a pipaszárat és úgy vágta a Muki fejébe, hogy majd szétment a pipa. Mukinak csak annyi ideje maradt, hogy a második ütés elől az asztal fölött lógó csengő zsinórra felkapaszkodjon. De nem ért célt, mert a zsinór leszakadt és Muki hanyatt az asztalra esett.

No, ha nem volt elég maszat az asztalon, most lett! Nemcsak az irat ment tönkre, hanem minden eszköz, könyv, papír, ami az asztalon volt, mind fekete és piros tinta lett, t. i. a tintás üvegeket az eséssel feldöntötte és az asztalon széjjel maszátolta.

Muki hírte'én felugrott, illetve leugrott az asztalról s mielőtt apa másodszor végig húzhatott volna rajta, kirohant az ebédlőbe, de mert onnan tovább nem mehetett, pillanat alatt a falon függő kakukkos óra tetejére kapaszkodott föl, ahol biztonságba érezte magát. Mind ez szempillantás alatt történt.

A csengő zsinég erőszakos megrántására mama és Zsuzsi hanyat-homlok a szobába rohantak, kezükben azza', amivel éppen foglalkoztak. Mama hig palacsintatészta'val tele sütővel egyik kezében, a másikban a fazék, melyben a palacsintatészta volt; Zsuzsi valami krémet kevert, azzal szaladt mama után. Boriska szintén a másik szobából a zajra mamáék'kal egy időben lépett be az ebédlőbe.

Muki, amint a konyhaajó kinyílt, az óra tetejéről egy kétségbeesett ugrással a kakukkos órát lerugva az ajtónak vetette magát, éppen amikor az ajtó között voltak. Kiütötte a palacsintás fazekat, valamint a sütőt a mama kezéből, az előbbi neki esett az ajtónak, a fazék eltörött, tartalma részben a Zsuzsi, részben a Boriska nyakába zudult; a palacsintasütő tartalma ellenben a mama szeme közé loccsant. A Zsuzsi kezében maradt krémes tálat Muki hasonlóképpen kiütötte, amikor kimenekült a konyhába: a krém a Zsuzsi szeme közé repült. Mind ez nem tartott addig, ameddig itt elmondottam.

Amint apa a menekülő Muki után rohant, szemben találta magát az ekképpen palacsintatészta'ba, meg kréembe burkolt társasággal. Egy-

szerre elmúlt minden haragja, pillanatra elfeledte, ami vele történt és hangos hahotával elkezdett kacagni, de oly erővel, hogy nem birt magával. Mama egy szemben levő tükörben megpillant'va magát, éktelen haragra lobbant, de miután meglátta Boriskát és Zsuzsit, aztán meg apa hangos hahotájára is elfeledte a maga baját egyelőre és — mit tehetett egyebet? — ő is elkezdett nevetni; majd Boriska és Zsuzsi is csatlakoztak hozzá jókedvükkel. Még mi is elfeledtük a fájdalmakat, mit az eséskor szereztünk s végig neveltünk a társasággal. Muki pedig megszabadult ezuttal a további ütlegetől. (Vége következik)



A veres kakas meséje.

Kis fiam meséért nyaggat.

— Elmondjam a veres kakas meséjét? kérdezem tőle ingerkedve, mint ahogy annak idején tőlem is kérdezték.

— Kérem, — feleli a kis hős.

— Nem azt mondom én, hogy kérem, de elmondjam a veres kakas meséjét?

— Igen.

— Nem azt mondom én, hogy igen, de elmondjam a veres kakas meséjét?

Igy eljajtszom vele, végre is Tiborka rájön a dolog nyitjára és ismétli szavaimat.

— No, jól van, Tiborka most megfogtál és nem folytathatja mama a tréfát tovább.

De meggyül a bajom, most már igazán akarja hallani és csakis a veres kakas meséjére kíváncsi a kis fiam.

— Jól van, Tibi, ülj hát a zsámolykára és ide figyelj. Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis kakas. A legtágasabb udvar legmagasabb szemétdombjának lehetett volna a legkényesebb kakaskája, de nem lehetett biz'ő, mert amikor kibujt a tojásból, azonnal megtudta, hogy ő nem kényeskedésre és uraskodásra született. Julcsa szakácsné ezzel üdvözölte őket:

— Jaj de csinos kicsikék! Egy, kettő, három... tizenhét kelt ki. De ez a görbelábu, görbecsőrű, jaj de ocsmány!



Alig nőtt ki a tollacskája, nagy fájdalomra ezt kellett hallani az asszonyától: — Jaj de rut kis állat! Görbe a csőre, félre áll a taraja és csunya veres a tolla! Ezt leöli Julcsa mielőbb.

Szerencséjére, a kis kakas anyyira szívére vette a dolgot, hogy egyre busult s így nem nőtt, nem gyarapodott és sokáig kicsi és sovány volt a kés alá. Az udvar többi lakója is üldözte. A kacsák ezt hápogták: Háp, háp, háp, te veres, eredj az útból! A libák így csufolták: — Görbe csőrű! Gá, gá, gá! A pulyka ahányszor látta, neki ment és megtépázta dühösen: — Mit izgatsz, te piros hóhér? és kívájtja volna a szemét, ha a vén Sajó-kutya pártját nem fogja.

— Eredj te, begyes, — mondta — nem illik a gyengét bántani, a szerencsétlent üldözni. Ez is csak olyan Isten teremtese, mint te.

Hát még a maga fajzatja — az csufolta igazán. Mert hát nem is volt védője, korán árvaságra jutott... édesanyja dugót nyelt le és megfulladt; testvéreje, a kis csibék, nem akartak játszani vele, a törzszülöttel és valószínűleg szegénytelenül, hogy az ő családjukból való. Mindég külön járt hát a szegény kis kakas és sovány és félénk volt, mert a többi elette előle az eleséget, de volt jó erős hangja és a kukorékolás volt egyetlen öröme: órákhosszat gyakorolta magát benne.

Egy délután megint a hangját gyakorolta, amikor a házigazda, akinek toll volt a kezében, kijött a házból. — Julcsa! — kiáltotta a szakácsnéra, ezt a gyalázatos, rut hangu kakast holnapra elpusztítsa, mert nem tudok tőle dogozni.

— De nincs mit enni rajta — vélekedék Julcsa — csak a csontja, meg a bőre.

— Nem bánom én, csak a hangját ne halljam, kiáltott vissza az ur.

Ki volt hát mondva a kis kakasra a halálos ítélet. Még nem is élt, nem is örült, sőt jóformán jól sem lakott életében, mégis meg kell halnia. Csak guiny és bántalom volt osztályrésze, sőt az édesanyja szárnyai is alig melengették, mert oly korán elvesztette, hogy alig is emlékszik rá szegény árva.

— Leszállt az est, az utolsó, gondolta a kis kakas, amikor feküdni ment, holnap végem lesz és még se sajnál senki, ha csak a jó Sajó nem.

Hajtotta a kíváncsiság megtudni, sajnálja-e a Sajó, egyetlen pártfogója és ment, hogy elbűcsuzzék tőle.

Ki kopogtat? — mordult a belépőre Sajó, aki már a házába visszavonult. — Vagy te vagy? Miért nem feküdtél le?

— Ráérek az alvásra, az utolsó napomon.

— No, csak ne érzékenykedj, — mondta az öreg.

— Eljöttem megkérdezni, sajnál-e, mert mindég pártomat fogta?

— Ejh, mit sajnálni! Ez a csirke sorsa. Na, megállj, — kiáltott — amikor a kis kakas búsan kifordult az ajtón, gyere vissza. Itt van egy darab jó édes sárgarépa.

Jól lakott hát a kis kakas utóljára és azzal az édes érzéssel ment pihenőre, hogy Sajó mégis csak sajnálja, mert sárgarépát adott neki. De pihenése nem tartott soká, még éjfél sem lehetett, már fönt volt. Nagy kukorikolhatnékja támadt, de visszatartotta, pedig majd megfult bele, felszállt hát a kerítésre s ott gubbasztott nagy búsan. Egyszerre csak világosságot lát. Két ember lámpással óvatosan közeledik, vigyázva másszák meg a kerítést. Zsupsz, bent vannak. Oda mennek ahhoz az ablakhoz, ahonnan ma az ur kiszólt Julcsához, földre teszik a tolvajlámpást és fészegetni kezdik az ablakot.

Most éri csak meg a kis kakas, hogy mit akarnak. Rászáll a szemben levő ablakra, melyről tudja, hogy az hálószoba és kétségbeesetten veri csőrével az ablakot és dühösen kukorikol. Az ur dühösen ugrik fel ágyából, leveszi a feje felől a revolvert és kikiált: meg állj, nyomorult pára! Az én ablakomon utolsót kukorikoltál! Felrántja az ablakot s ekkor látja a tovasiető tolvajokat és utánuk lö. Egyik megsérül, a másik elmenekül.

A lövés zajára népes lesz az udvar, a cselédek, ki erről, ki arról, előrohannak. A sebesült tolvajt elfogják, aki tagadja gonosz tervét, de a nála levő szerszámok elárulják, hogy a gazda pénzét akarta elrabolni.

Mi történik tovább, mi nem, a kis kakas nem látja, nem hallja, annyira belekábult a történetekbe. Anyjától örökölt kis tyukeszével remegve és kábultan bujik az istálló padlásán a széna közé, csak még azt hallja nagy szív-fájdalmára, amikor a kocsis elkiáltja magát: — Nézzétek, hát azért nem ugatott szegény Sajó, mert itt fekszik megdögölve! Bizonyosan mérgezett húst dobtak neki még az este...

Most már a kis kakas sem akar élni, halálra szántán buvik mind beljebb a szénába...



Másnap reggel keresik mindenfelé, végre ide is eljűnak. A kis kakas utolsó óráját érzi közeledni, de mily nagy a meglepetése, amikor Julcsa szakácsné nagy örömmel felkiált: — Ni, ni, itt van a kis aranyos!

És felkapja az ölébe az álmélkodó kis szárnyast, babusgatja, simogatja és soha nem hallott kényeskedő neveken szólongatja. Lent is kézről-kézre adják, az ur, az asszony és a gyermekek dédelgetik és vagyonuk, életük megmentőjének nevezik.

Bezzeg, meghizott ezután a sovány kis kakas. Cukros tejes kását főztek minden nap neki és haláláig kényeztették. Ő volt a legnagyobb ur a maga szemétdombján.

Ime, Tibike, a csunya vörös kakas meséje.
[Szinérváralja] r. n.

Elek nagyapó üzeni:

Bartha Árpád, Sepsiszentgyörgy. Örömmel állak unokáim seregében és örömmel látom azt is leveledből, hogy neked már a román nyelv nem nehéz, mert édesapád két nyáron át egy román árva fiút fogadott melléd, és már elég jól beszélsz románul. Ha Benedek Zoltán doktor bácsinak az elbeszélése után el tudod képzelni a házamat és a kertemet, bizony, egyszer el is látogathatnál Kisbaconba, hogy lássad valóságban is, ne csak képzeletben. Amint látom, sok szép és jó könyved van. Hát csak gyűjtsd a jó könyveket, mert a jó könyvnél nincs jobb barát. Intézkedtem, hogy ezután az ujságot a te nevedre és a Baba nevére küldjék. — **Darvas Böske.** Az elmúlt nyarat Toronyán, az apuka szüleinél töltötted édesapáddal és két testvéreddel, aztán le is irod ezt a falut igen ügyesen, de persze, lekéstél a pályázatról s arról is megfeledkeztél, hogy hol kell a leveled. Következő leveledben pótolod ezt a mulasztást, a jövő nyári vakációról pedig számold be idejében. — **Darvas Sára.** Te is megfeledkeztél arról, hol kell a leveled és megfeledkeztél arról is, hogy melyik város, melyik kórházban feküdtél skarlátban, pedig engem ez is, az is érdekelt volna. Ketten voltatok testvérekül a kórházban, s téla a főorvos, a doktor kisasszonynak és a nővérek szerető ápolásának, szerencsésen felgyógyultatok ebből a rettenetes betegségből. Elhiszem, hogy sokat kell pótolnod a tanulásban, de azért juttass időt a levélírára is. A rejtvényed tulságosan könnyű, nehezebbet eszej ki. — **Róth Lajos, Nagysomkut.** Lassabban és gondosabban írd s lehelőleg minél gyakrabban, hogy gyakorold magad a fogalmazásban és a helyesírásban. — **Seresler Anna, Bodola, Háromszékmegye.** Már végeztél a négy polgári, de még nem tartod magadat nagy leánynak s testvéreiddel együtt olvasod a Cimborát, sőt olvasd meg apukáék is és nagymama is. Nem dicsérhetlek meg eléggé azért, hogy még nem tartod magadat nagy leánynak, s mondhatom neked, hogy addig leszel igazán

boldog, amíg gyermeknek érzed magadat. Köszönöm, hogy emlékeztetél a Rókané komámasszony-féle történetekre, melyek annakidején a Jó Pajtásban jelentek meg, mert nem lehetetlen, hogy egyszer megint kedvem kerekedik folytatni a híres-nevezetes róka család történetét. Szeretettel várom további leveleidet. — **Bányai János, Székelykeresztúr.** Lám, lám, milyen nagy dolog, ha már második elemi osztályosok vagyunk! Mindjárt megjön a bátorságunk a levélírára. Hát csak írd szorgalmasan a leveleket s mond meg édesapádnak, hogy ő is írjon szorgalmasan a Cimborának. — **Sándor Erzsike, Nagyszeben.** Ha nem kapnál üzenetet s neved a megfejtők névsorában nem volt, nyilván elkaldódt a leveled. Azt igen helyesen teszed, hogy nem várod a választ, hanem írsz anélkül is. Irásoddal minden tekintetben meg vagyok elégedve, a kiadóbácsi pedig pótolja a 48. számot. — **Baranyi János és Miklós, Kolozsvár.** Örömmel látlak unokáim seregében s szeretném, ha minél gyakrabban írnatok levelet és gyakorolnatok ezzel magatokat a fogalmazásban és a helyesírásban. — **Lovász Jolánka, Óradna.** Azt hiszem, már olvastad a válaszomat s láttad a verses-rejtvényedet is az üzenetekben. A kiadóbácsi, ha még eddig nem küldte el, megküldi a 43. számban nyert könyvet. Valószínű, hogy a postán elkaldódt. — **Hirsch Testvérek, Marosvásárhely.** Nem tudsz másképpen szólítani, csak Elek nagyapónak, amire én azt válaszolom: ne is tud másképpen szólítani. Remélem, most már rendesen kapjátok az ujságot, mely az árviz okozta papirhiány miatt jelent meg egyidejűleg késedelmesen. — **Szöke Juci, Brassó.** Amióta a febr. 3. levelet írtad, bizonyára kaptál választ, talán nem is egyet, de többet. Brassó oly közel van Kisbaconhoz, hogy bizony ellátogathatnál oda, ha oly nagyon szeretnél látni. Már autóbusz is jár Nagybacon és Brassó közl. A kiadóbácsinak írtam, hogy a nyert 2 könyvet még nem kaptad meg. Rejtvényt, természetesen, küldhetsz s közlöm is, ha jó. Hogy hány éves vagyok? Én bizony már szépen csendesen taposom a 67. eszlendőt. — **Kovács Lacika, Ungvár.** Már egy éve kapod a Cimborát, de eddig nem merted elküldeni a megírt leveleket. Nem értem, hogy miért nem merted, mert csehszlovákiai olvasótársaidtól sűrűn kapok levelet. Hát csak írd bátran, szeretettel várom leveleidet. Rejtvényed sorra kerül. — **Farkas Ilonka, Hegyközpályi.** Szeretettel fogadlak unokáim seregében, várom további leveleidet. Az írásod szép, de valamivel nagyobb betűvel írd mert félős, hogy tulságosan elaproszódik az írásod. Rejtvényed sorra kerül. — **Keserű Elvira és Irénke, Piski.** Ha nem is írsz oly szépen — mondod — nem szégyeled magad nagyapótlól, mert nagyapó mindig szeretettel figyelmezteti unokáit, ha az írásuk bármilyen tévesen meg nem felel. Gyakran és gondtal kell írnod s majd meglátod, hogy megszépül a te írásod is, mint ahogy megszépült mindazoknak az unokáimnak az írása, akik jóakaratu tanácsomat megfogadták. A képrejtvények jól vannak megszerkesztve, de a rajz nem alkalmas a sokszorosításra. — **Bartha Baba, Sepsiszentgyörgy.** Örömmel látom leveledből, hogy neked is éppen olyan szép könyvtárad van, mint Árpád bátyádnak és olyan szrelettel olvasod a könyveidet. Németül jól beszélsz, s most zongorázni tanulsz, meg románul. Szóval, tudós kislány vagy te. Anyukádnak, aki szintén szívesen olvassa a Cimborát,



tolmácsold meleg üdvözetemet. — **Török Pál**. Mondanom se kell, hogy tudom, hol lakol, de nem írom a neved után. Te már tudod, miért nem, én meg bizonyos vagyok abban, hogy következő leveledben pótolod a mulasztást. — **Fodor László, Algyógy**. Szárnypróbálgatásaidat elvastam s örömmel állapítom meg, hogy azok igazán figyelemreméltó szárnypróbálgatások. Nem közönséges érdeklődéssel kísérem további fejlődésedet. Póllőrejtvényed sorra kerül. — **Eiben Erzsike, Alvinc**. A számrejtvényed ird újra, közöld az egész megfejtést, azonkívül az egyes sorok megfejtését is, mert csak így ellenőrizhetem hamarosan, hogy jó e a rejtvényed, vagy sem. — **Kovács Gézuka, Bánffygunyad**. Magyar szavátlan fölöltted a nyarat tavaly s ott fölöld a jövő nyarat is nagymamádnál. Elhiszem, hogy alig várod a nyarat, én meg elvárom tőled, hogy a következő nyárról beszámolj nekem. A kiadóbácsi pótolja, ha van fölösleges példány, a 27., 31. és 34. számot de máskor, ha valamely szám hiányzik, azon melegében reklamáld meg. — **Wacsh Jancsi, Feri és Ervin, Déva**. Azért ugyan nem kell bocsánatot kérnetek, hogy nagyapónak szólítottok, hisz nem is esnék jól, ha másképp szólítanátok. Az 1. számot pótolja a kiadóbácsi, a negyedik meg a további számokat eddig bizonyosan megkaptátok. — **Szenpétery Testvérek, Szilágysomlyó**. Ha nem is közölhetem le egész terjedelmében a nem rég elhunyt Bíró Lajos borzái tanítóról való emlékezést, de bí onny nem is fölösleges, hogy unokáim is értesüljenek ennek a derék tanítómesternek a munkásságáról, aki negyvenhárom évig oktatta és nevelte a gyermekeket. Legyen áldott az emléke! Örömmel látom, hogy jó volt a bizonyítványod, s mondanom se kell, hogy szüleitekkel együtt örvendek én is. — **Komlós Tibor és Elly, Nagyvárád**. Sok gondolkozás után sikerült megfejteni két rejtvényt. Fogtok li több rejtvényt is megfejteni, s nem hosszas, de rövid gondolkozás után, mert, meglátjátok, hétről-hétre könnyebb lesz a rejtvény megfejtése. — **Klein Miklós, Arad**. Szívesen fogadom én a leveled, ha nem is vagy előfizetője a Cimborának. Nekem minden jó gyermek unokám. — **Kálló Vilma, Szilágysomlyó**. Nem busullál azért mert az árviz miatt a Cimbora néhány száma durva papíron jelent meg. Nem busullál pedig azért, mert a papír durvaságáért kárpótolt a Cimbora sokkal szebb tartalma. Örömmel olvasom, hogy küldösnél tetszik Szilassy Bálint szép históriája, s hogy első sorban azt olvasod, mert ez a „szép história” valóban szép is. — **Deák Tusika, Sepsiszentgyörgy**. Te is gyönyörűnek találod a Szilassy Bálint szép históriáját. Azt azonban nem értem, mért csodálkozol azon, hogy a versedet közöltem. Nincs ezen semmi csodálkozni való, mert a vers jó volt, tehát megérdemelte a közlést. Hogy versednek a közlése nem tesz elbizakodottá, ezt örömmel hallom, de nem is gondoltam arra a te igazán komoly leveleid után, hogy léged az elbizakodottá tegyen. Váss Erzsikétől, akit te toborzottál a Cimbora zászlaja alá, még ideig (febr. végén írom ezt az üzenetet) nem kaptam levelet. Mondanom se kell, hogy szeretettel várom a levelét, nem különben a te hosszú leveled is. És várom a levelet Piroskától is. A sakkrejtvény sorra kerül. — **Bogáthy Vilma, Sepsiszentgyörgy**. Jól gondoltad: valóban, egy kedves régi emlékemet ujítottad fel multkori leveledben. Hát bizony, akkor jobb kedvünk volt, mert valamivel

ifjabbak is voltunk, mint most. Ha annakidején válaszoltam, hogy rejtvényeid sorra kerülnek, sorra is fognak kerülni. Az adoma igen jó, hamarosan sorra kerül. — **Holász Lenke és Bimika, Székelyhid**. Eddig bizonytal megkaptatok minden számot és remélem, ezután mindig pontosan kapjátok a Cimborát. Az irásokok tiszta különös érdemel. — **Tálay György, Budapest**. A pontrejtvényed sorra kerül, a beüjtvényed jó ismerős. Az utóiratban jelzett kívánságodat, sajnálatomra, nem teljesíthetem. — **Szilvassy Károly, Szilvásváralja**. Nem késtél el a megfejtésekkel, már azért sem, mert a januári és februári rejtvények megfejtését kivételesen egyszerre közlöm, mégpedig március végén. Azért föltenik ez, mert sok időbe telik, amíg a Kisbaczonba küldött levelek megteszik az utat Budapestig is. Annak igen örvendek, hogy megfogadtad tanácsomat és nagyobb betűkkel írsz. Intézkedtem, hogy megkapd a nyári beszámolóért nyert könyvet. Az én naptáram Baróton kapható, de jobb, ha ehelyett az én könyvtáram füzetét veszed meg, mert a naptár árával éppen öt füzet jó olvasmányhoz jutsz. — **Löte Zoltán, Nagyenyed**. Különösen jó isme ősz neveddel most találkozom először itt, a Cimborához írt levelezőlapodon, s remélem, jövőre nemcsak megfejtést, de levelet is kapok tőled — **Turay Ilonka és Anna, Arad**. Oly rég nem írtatok, s most is csak rejtvénymegfejtéssel adtok élejtelt magatokról. Várom a leveleteket. — **Perl Lecsi**. Dicséretet érdemelsz azért, hogy Feldmann Dórit megtanítottad a rejtvénymegfejtésre, de nem emlékszem, hogy tőle már megfejtést kaptam volna. Buzdítsd erre is, meg levélírára is. — **Nagy Ferkó, Szatmár**. Hát a te osztályodban senki sem tudott megtanítani a számrejtvény megfejtésére, fordulj a nagyobb gimnázistákhoz s azok bizonyosan szívesen megtanítanak rá. Mondanom se kell, hogy szeretettel látlak unokáim seregében: — **Berkovits Irén, Dulkán**. Elhatározad, hogy kipótolod, amit eddig mulasztottál: gyakran írsz s minden héten megfejted a rejtvényeket hátha reád mosolyog a szerencse. Szívemből kívánom, szorgalmad megjutalmazásáért. — **Szöke Jóska és Béluka, Kászon, Csikmegye**. Ha azt gondoltad, hogy nem szívesen fogadom leveleidet, nem jól gondoltad, s ez a hibádát csak azzal hozhatod helyre, ha ígéreted szerint minél több: — **Csiki Pongrác, Gyulafehérvár**. Intézkedtem, hogy az újságol ezután József helyett a te nevedre küldjék. — **Dobránszky Gyula, Arad**. Megkaptam a leveleidet s válaszoltam is azokra. A kiadóbácsi pótolja az első számot, de ird meg, hogy a második szám után következő számokat megkaptad-e közben, mert én valószínűnek tartom, hogy megkaptad már. Rejtvényt küldhetsz bármilyen fajtát, a fő, hogy új és jó legyen. A most küldött rejtvényed jó ismerős. A megfejtésnél nem kell leírnod a rejtvényt, csak egyszerűen annyit, hogy ennek meg ennek a rejtvénynek mi a megfejtése. Elér, ha egy hónapban egy rejtvényt fejtessz meg, azzal is résztvehetsz a sorsolásban. Ha előfizetői szerzel, a kiadóbácsi könyvet ad ja'almul. Elbeszélést, verset is küldhetsz, szívesen elolvasom s megmondom róla a véleményemet. Édesanyádnak add át üdvözetemet.



CIMBORA

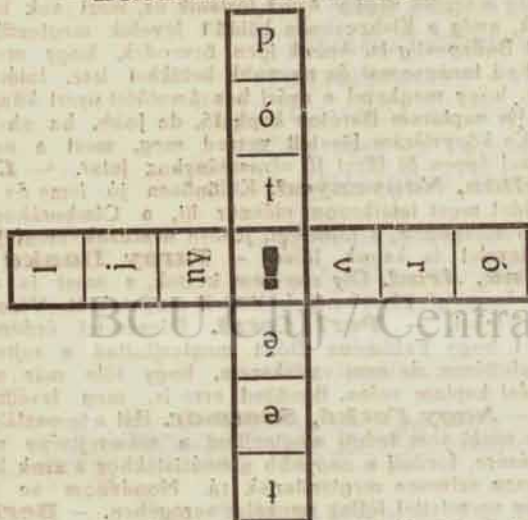


FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtven megfejtése is jogosít!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők é nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Szélmalomrejtvény.

— Beküldte: Éllás Elza. —



Névrejtvény.

— Beküldte: Dávid Elza és Gizl. —

Nóra, Ilonka, Edit, Béla, Rózsi, Lili.

E nevek kezdőbetűi helyesen összerakva egy nagy német város nevét adják.

Pótlórejtvény.

— Beküldte: Gergényi Ferencz. —

— atyi
— rén
— ülcs
— i
— ánc
— rmin
— egitség
— olond
— kos
— iga
— ma

Egy kérdés báci neve.

Kockarejtvény.

— Beküldte: Weinberger László. —



A Magyar Ifjuság Könyvtára

kellemes és szórakoztató olvasmánnyal kedveskedik az ifjuságnak. Köteteit azonban élvezettel olvashatják a felnőttek is. Olcsó pénzért nemes szórakozást találhat e kötetek olvasója, amikor ma az általános drágaság miatt a jó könyv ára is elérhetetlen magasságra hágott. Eddig a következő kötetek jelentek meg:

1. sz. Magyar elbeszélők, nyolc elbeszélés ára lei 15—
- 2-3 sz. Benedek Elek: Gyermekszínház lei 25—
- 4-3. sz. A. Conan Doyle: Tűzkörűli tő. t. n. tek lei 25—

SAJTÓ ALATT:

6. sz. Bábjátékos Pali, Irla: Strom Tivadar
7. sz. Li Fan bosszúja " Westermann F. P.
8. sz. Az egyszemű " May Károly
- 9 10. sz. Robinson Crusoe " Defoe Dániel.

CIMBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajanti-Micli (Kisbácson) u. p. Bajni-Mare Nagybácson) Jud. Treiseaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagypóhoz írott levelek és rejtvenymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szalmár) Str. Cuza Voda 4.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Románjában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
Csehszlovákiában évi 80 csehszlovákia, negyedévenként 20 csehszlovákia.
Magyarországon évi 144.000 magyar korona, negyedévenként 36.000 magyar korona.
Ausztriában évi 112.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.
Jugoszláviában évi 200, negyedévenként 50 dinár.

Láptulajdonos: Szabadságtörvényomda és Láptulajdonos Rt.
Felelős szerkesztő: Dénés Sándor.